

LÄNSSTYRELSENVästerbottens län
Länsantikvarien

BESLUT

1981-08-31

11.392-427-77

Byrådirektör
G Johansson

Byggnadsminnesförklaring av bankhuset (Handelsbanken) på fastigheten Ägir 7 inom stadsdelen Centrum, Umeå kommun (5 bilagor)

Fråga om byggnadsminnesförklaring har väckts den 4 juni 1976. Handelsbankens historia och utseende framgår av bifogad beskrivning. Den bevarar egenarten hos gången tids byggnadsskick och är med hänsyn därtill att anse som synnerligen märklig. Byggnadsnämnden har yttrat sig den 16 augusti 1976 och har ingen erinran mot byggnadsminnesförklaringen. Riksantikvarieämbetet delar länsantikvariens uppfattning om byggnadens kulturhistoriska värde och anser att en byggnadsminnesförklaring är väl motiverad.

Länsstyrelsen har överlagt med Er i ärendet och diskuterat ett förslag till skyddsföreskrifter. Skyddsföreskrifterna har därefter omarbetats med hänsyn till Era önskemål. Sålunda gäller föreskrifter för interiören nu endast vissa på planen markerade rum.

Länsstyrelsen är införstådd med Era planer att i en framtid inreda vindsvåningen och kommer därvid inte att motsätta sig att en av murstockarna tas ner, att takfönster av lämplig typ sätts in och att utrymningsvägar anordnas.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 1 § byggnadsminneslagen (senaste lydelse SFS 1976:440) bankhuset Handelsbanken för byggnadsminne.

Följande skyddsföreskrifter skall gälla enligt 2 § samma lag.

Skyddade delar

- Byggnaden som markerats med snedstreck på bifogad kartkopia får inte rivas.
- Byggnaden får inte till det yttre byggas om eller på annat sätt förändras.

- I de rum som på de till beslutet hörande planritningarna markerats med skraffering får den befintliga rumsindelningen inte ändras och inte heller ingrepp göras i äldre fast inredning, såsom dörrar, fönster, golv och tak, golv- och taklister, boaseringar samt dörr- och fönsterfoder. Detsamma gäller kakelugn i rum nr 211.

Underhåll

- Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Samråd i vård- och underhållsfrågor skall ske med länsstyrelsen.

Övrigt

- Markområde som utmärkts med prickad linje på bifogad kartkopia skall hållas i sådant skick att byggnadens utseende och karaktär inte förvanskas.

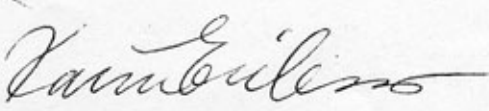
Om ändring av byggnadsminnet anses nödvändig för att byggnaden skall vara till nytta eller om sådan ändring eljest kan anses påkallad av särskilda skäl kan länsstyrelsen jämlikt 3 § lagen om byggnadsminnen meddela tillstånd därtill.

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten, se bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Sven Johansson jämte ledamöterna Ragnar Brännström, Bert-Ove Bäckman, Bengt O Gullerjö, Margareta Hedlund, Erik Johansson, Bertil Carlsson, Karl-Erik Lundström, Hilding Lövbom, Stefan Löfstedt, Björne Persson, Torsten W Persson, Carl Schmidt och Göran Svanberg.

I den slutliga handläggningen deltog även länsantikvarie Karin Eriksson, föredragande, länsråd Harry Forsell, förste länsassessor Stig Rönnblad och länsarkitekt Märt Saarm.

Sven Johansson

Karin Eriksson

Bilagor

Byggnadsbeskrivning	(Bil 1)
Ritningar	("- 2)
Situationsplan	("- 3)
Fotografier	("- 4)
Besvärshänvisning	("- 5)

Kopia till

byggnadsnämnden, rek
riksantikvarieämbetet och statens historiska museer
för ev överklagande (3 ex), delgivningskvitto
Västerbottens museum
kulturnämnden
planenheten
länsantikvarien
kammarrätten i Sundsvall för lagakraftbevis
inskrivningsmyndigheten, rek (efter laga kraft)
fastighetsregistermyndigheten, rek (efter laga kraft)
riksantikvarieämbetet, byggnadsminnesregistret (efter
laga kraft)
Västerbottens museum (efter laga kraft)
handlingarna + besvärshänvisning

HANDELSBANKEN

Storgatan 48, Ägir 7. Arkitekt Ernst Stenhammar 1894

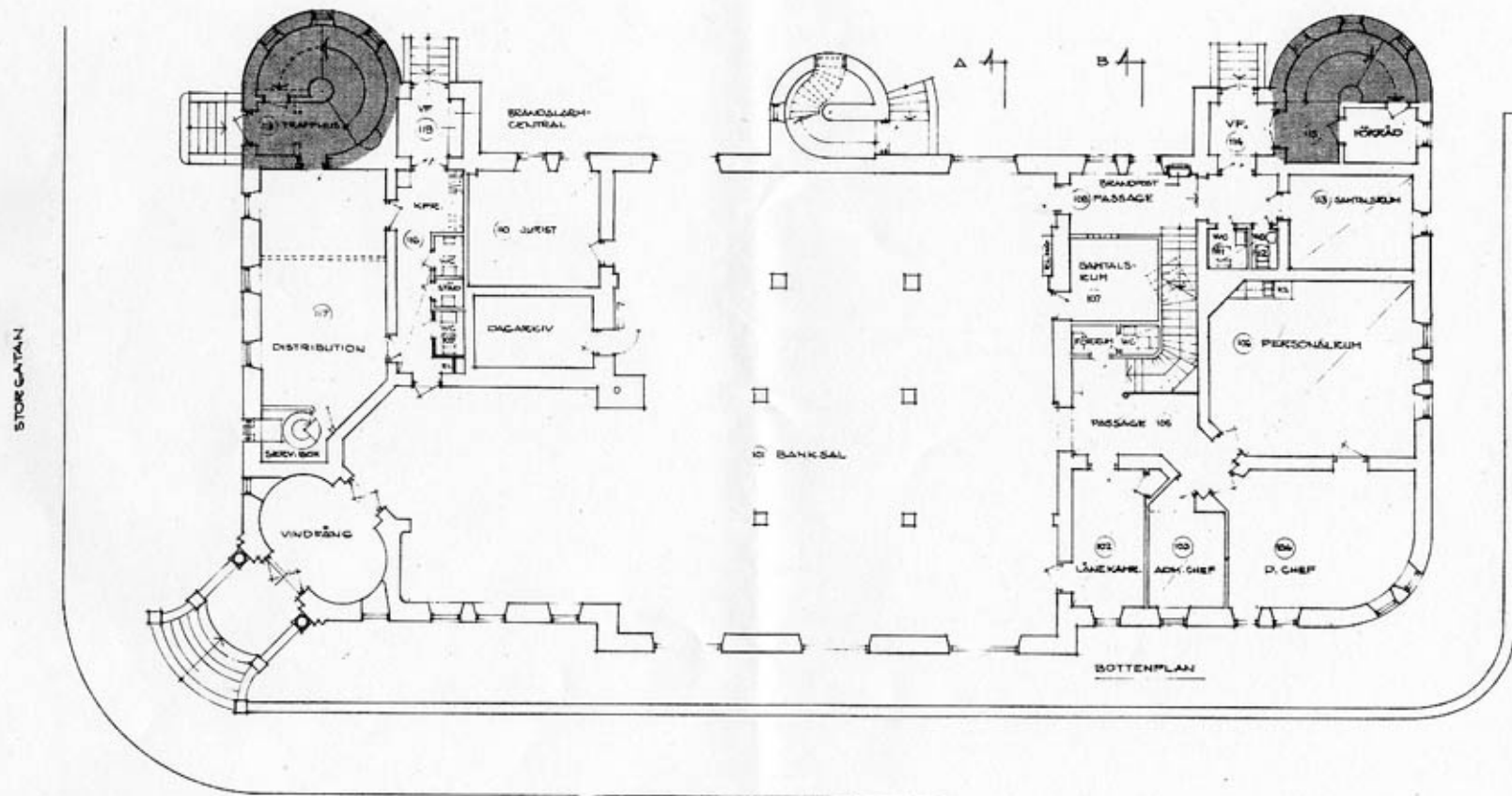
Westerbottens enskilda bank som grundats av handelsmännen i Umeå år 1857 hade sitt bankhus, den s k Smörasken, vid Västra Esplanaden. Till följd av stadsbranden år 1888 fick banken emellertid tillfälle att etablera sig i ett mer centralt och representativt läge vid Rådhusparkens östra sida.

Det nya bankhuset byggdes 1894 efter en arkitektpristävlan med fem av samtidens mest framstående svenska arkitekter som deltagare. Förstapristagaren Ernst Stenhammar, Stockholm, gav sitt bankhus en stil som på många sätt ansluter till rådhusets. Fasadmaterialet är detsamma - ljusrött tegel med lister, fönsterkors och dekorativa detaljer av ljusgrå natursten. Byggnaden har en rikt skulpterad portal.

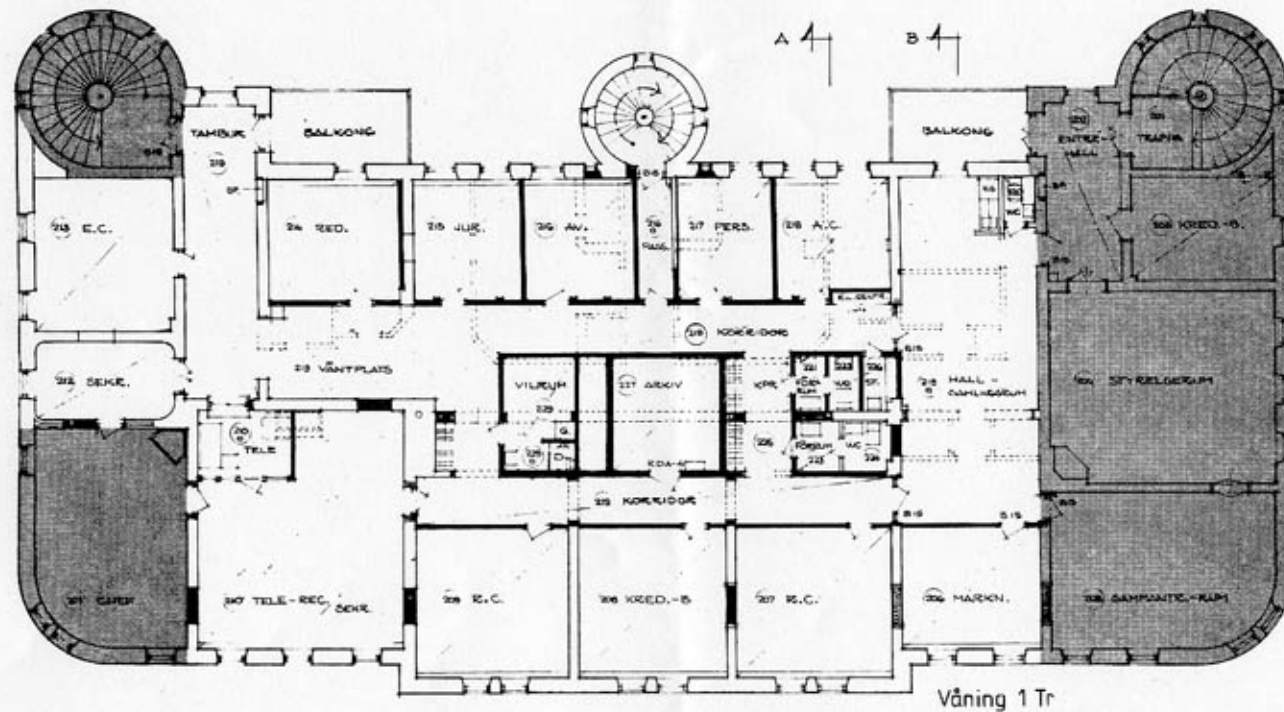
Men byggnaden är också utformad så att man skulle kunna "läsa" sig till dess innehåll. För att bankens kunder skulle känna att de vågade lämna sina pengar i tryggt förvar hos banken har arkitekten försett byggnaden med tillägg som ger associationer till en försvarsanläggning. Från parken sett ligger bankhuset ett stycke indraget från gatulinjen uppe på en kraftig bastion, och mot Storgatan och gården har de borgtornslänkande trapphusen fått en utformning, som påminner om de befästa vasaslotten, som man just höll på att restaurera.

Byggnaden är uppförd i två våningar jämte vindsvåning. Huvudfasaden mot väster utmärks av en bred risalit med en hög svängd prydnadsgavel. Trapptornen som ligger mot gårds-sidan är rundade och försedda med tornhuvar. Byggnadens hörn är rundade. Den höga kraftiga sockeln av grovhuggen granit kröns av bröstvärn av ljus natursten. Stommen är av tegel. Fönstren i banksalen är senare ändrade och fönster har upptagits mot väster i den delvis inredda vindsvåningen. Taket är valmat och täckt med svart plåt.

BYGGNADSMINNESFÖRKLARING AV BANKHUSET PÅ FASTIGHETEN ÄGIR 7, UMEÅ KOMMUN

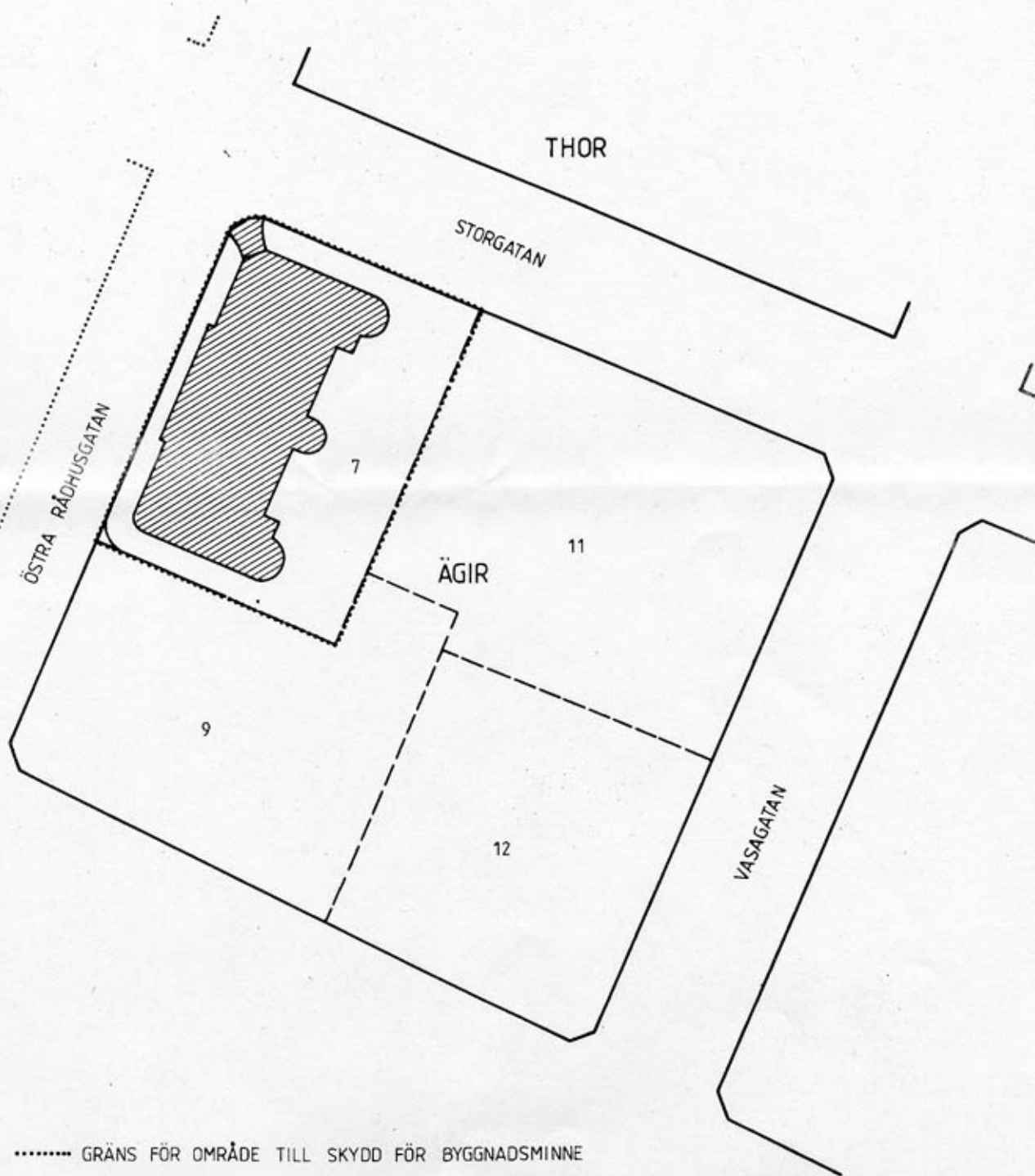

BYGGNADSMINNESFÖRKLARING AV BANKHUSET PÅ FASTIGHETEN ÄGIR 7, UMEÅ KOMMUN

BYGGNADSMINNESFÖRKLARING AV BANKHUSET PÅ FASTIGHETEN
ÄGIR 7, UMEÅ KOMMUN

..... GRÄNS FÖR OMRÅDE TILL SKYDD FÖR BYGGNADSMINNE

 BYGGNAD SOM ÅTNJUTER SKYDD ENLIGT BYGGNADSMINNESLAGEN

